

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, styczeń 2011

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/12/2011

**O STANIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
I ŹRÓDŁACH JEGO FINANSOWANIA**

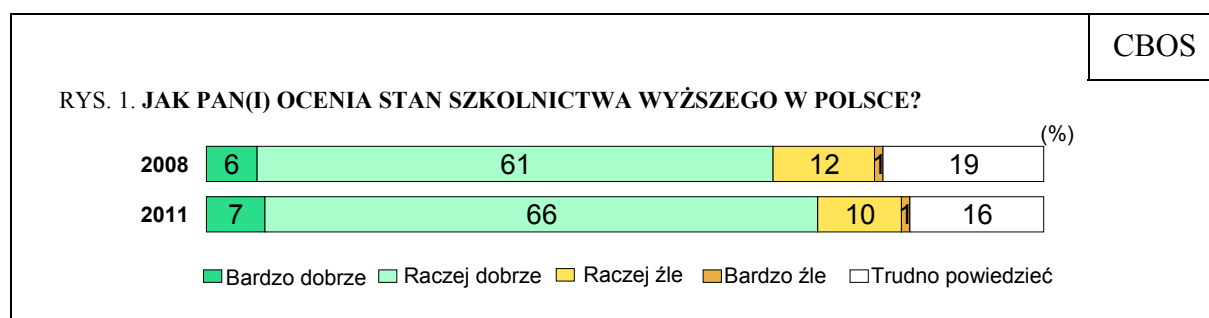
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Trwają prace nad reformą szkolnictwa wyższego w Polsce. Jeszcze w tym roku planowana jest nowelizacja ustawy regulującej kwestie działalności wyższych uczelni oraz nadawania stopni naukowych. Ma ona sprawić, że polska nauka oraz szkoły wyższe będą w stanie konkurować z najlepszymi. Reforma wzbudza jednak sporo kontrowersji w środowisku akademickim. W styczniu¹ poprosiliśmy Polaków o opinie na temat stanu szkolnictwa wyższego oraz finansowania wyższych uczelni.

OPINIE O STANIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Większość ankietowanych (73%) pozytywnie ocenia stan szkolnictwa wyższego, choć tylko 7% wystawia oceny bardzo dobre. Niezadowolenie z kondycji wyższych uczelni i oferowanych przez nie studiów wyraża co dziewiąty respondent (11%), a co szósty (16%) nie ma wyrobionego zdania. W tym roku opinie w tej kwestii są trochę lepsze niż przed trzema laty.

Najbardziej krytyczni w ocenie szkolnictwa wyższego w Polsce są badani najlepiej wykształceni (26%) oraz kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (30%) – zob. tabele aneksowe.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (248) przeprowadzono w dniach 5 – 12 stycznia 2011 roku na liczącej 989 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Poglądy dotyczące kondycji polskich uczelni różnicują również osobiste doświadczenia związane ze studiowaniem. Studenci oraz osoby studiujące w ostatnich pięciu latach wypowiadają się na ten temat bardziej krytycznie (20% opinii negatywnych) niż pozostali badani. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że ankietowani niebędący studentami i niemający studentów wśród bliskich często wstrzymywali się od wyrażenia opinii w tej kwestii.

Tabela 1

Jak Pan(i) ocenia stan szkolnictwa wyższego w Polsce?	Odpowiedzi osób:		
	studiujących	niestudiujących, ale mających studentów wśród bliskich	niestudiujących i niemających studentów wśród bliskich
	w procentach		
Bardzo dobrze	11	7	6
Raczej dobrze	68	72	59
Raczej źle	19	10	7
Bardzo źle	1	1	2
Trudno powiedzieć	1	10	26

Interesowały nas również poglądy na temat konkretnych aspektów funkcjonowania szkół wyższych, w tym m.in. dopasowania ofert uczelni do rynku pracy, relacji ze studentami oraz współpracy z zagranicznymi organizacjami naukowymi. Zdecydowanie najlepiej Polacy wypowiadają się o poziomie nauczania. Niemal trzy czwarte badanych (72%) ocenia go dobrze, a tylko co dwunasty (8%) – źle. Uczelnie wyższe najgorzej postrzegane są pod względem dopasowania kierunku studiów do rynku pracy oraz przygotowania absolwentów do pracy zawodowej. Co trzeci respondent (33%) twierdzi, że nie odpowiadają one na zapotrzebowanie rynku pracy, a co czwarty (24%) krytycznie wypowiada się o przygotowaniu zawodowym absolwentów. Większość badanych (58%) uważa, że szkoły wyższe dobrze traktują studentów, co dziewiąty zaś (11%) nie zgadza się z tą opinią. Na temat współpracy polskich uczelni z zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz stwarzania kadry naukowej możliwości rozwoju spore grupy badanych nie mają wyrobionego zdania, jednak najczęstsze – tak jak w przypadku pozostałych aspektów – są oceny pozytywne.

Tabela 2

Odpowiedzi **ogółu badanych**

	Jak Pan(i) ocenia wyższe uczelnie w Polsce pod względem:											
	poziomu nauczania		podejścia do studentów		przygotowania a absolwentów do pracy zawodowej		dopasowania kierunków studiów do rynku pracy		współpracy z zagranicznym i ośrodkami naukowymi		stwarzania możliwości rozwoju dla kadry naukowej	
	w procentach											
Bardzo dobrze	13	72	6	58	6	55	4	40	6	48	5	45
Raczej dobrze	59		52		49		36		42		40	
Raczej źle	7	8	10	11	20	24	28	33	9	10	15	17
Bardzo źle	1		1		4		5		1		2	
Trudno powiedzieć	20		31		21		27		42		38	

W kwestiach dotyczących poszczególnych aspektów działalności wyższych uczelni opinie osób studiujących obecnie lub w ostatnich pięciu latach nabierają szczególnego znaczenia. Niemal dwie piąte studentów lub niedawnych absolwentów wyższych uczelni krytykuje przydatność zdobytej podczas studiów wiedzy i umiejętności na rynku pracy (38%) i w późniejszej pracy zawodowej (39%). Co piąty (22%) – dwukrotnie więcej niż wśród ogółu badanych – jest niezadowolony ze sposobu traktowania studentów. Zdecydowana większość (83%) pozytywnie wypowiada się o poziomie nauczania. Ten aspekt funkcjonowania wyższych uczelni jest najrzadziej krytykowany. Studiujący stosunkowo często nie mają wyrobionego zdania na temat współpracy polskich uczelni z zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz stwarzania kadrze naukowej możliwości rozwoju, jednak i w tym względzie opinie pozytywne zdecydowanie dominują.

Tabela 3

Odpowiedzi **osób studiujących** (N = 134)

	Jak Pan(i) ocenia wyższe uczelnie w Polsce pod względem:						
	poziomu nauczania	podejścia do studentów	przygotowania absolwentów do pracy zawodowej	dopasowania kierunków studiów do rynku pracy	współpracy z zagranicznym i ośrodkami naukowymi	stwarzania możliwości rozwoju dla kadry naukowej	
	w procentach						
Dobrze	83	74	58	55	75	66	
Źle	14	22	39	38	15	22	
Trudno powiedzieć	3	3	3	7	10	12	

Także wśród respondentów, którzy nie są studentami (niezależnie od tego, czy mają studentów wśród bliskich czy też nie mają), z krytyką najczęściej spotyka się kwestia dopasowania oferty wyższych uczelni do rynku pracy. Jednak wśród tych, którzy nie studiują i nie mają studentów wśród bliskich, negatywne wypowiedzi nie są tak częste jak wśród studiujących.

Tabela 4 Odpowiedzi osób niestudiujących, ale mających studentów wśród bliskich (N = 406)

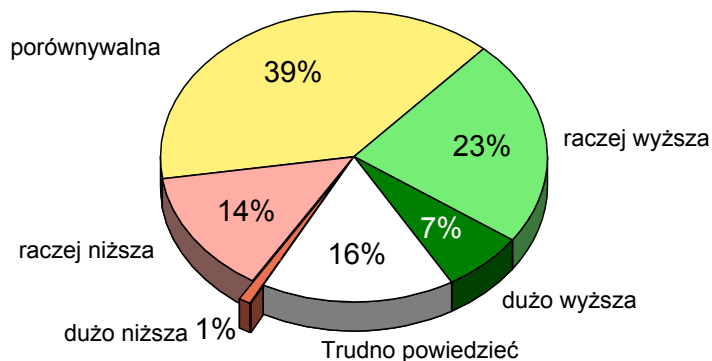
	Jak Pan(i) ocenia wyższe uczelnie w Polsce pod względem:					
	poziomu nauczania	podejścia do studentów	przygotowania absolwentów do pracy zawodowej	dopasowania kierunków studiów do rynku pracy	współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi	stwarzania możliwości rozwoju dla kadry naukowej
	w procentach					
Dobrze	79	63	61	41	47	46
Źle	7	10	25	39	12	21
Trudno powiedzieć	14	27	14	20	41	33

Tabela 5 Odpowiedzi osób niestudiujących i niemających studentów wśród bliskich (N = 448)

	Jak Pan(i) ocenia wyższe uczelnie w Polsce pod względem:					
	poziomu nauczania	podejścia do studentów	przygotowania absolwentów do pracy zawodowej	dopasowania kierunków studiów do rynku pracy	współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi	stwarzania możliwości rozwoju dla kadry naukowej
	w procentach					
Dobrze	63	49	49	35	42	38
Źle	6	7	19	25	7	13
Trudno powiedzieć	31	44	32	40	51	49

Mimo że polskie szkoły wyższe mają słabą pozycję w rankingach światowych, Polacy są raczej zadowoleni z tego, jak one funkcjonują w naszym kraju. Prawie jedna trzecia badanych (30%) wyżej ceni uczelnie polskie niż szkoły wyższe w innych państwach Unii Europejskiej, dwie piąte (39%) uważa, że jakość kształcenia jest porównywalna, natomiast co siódmy (15%) sądzi, że jest ona niższa.

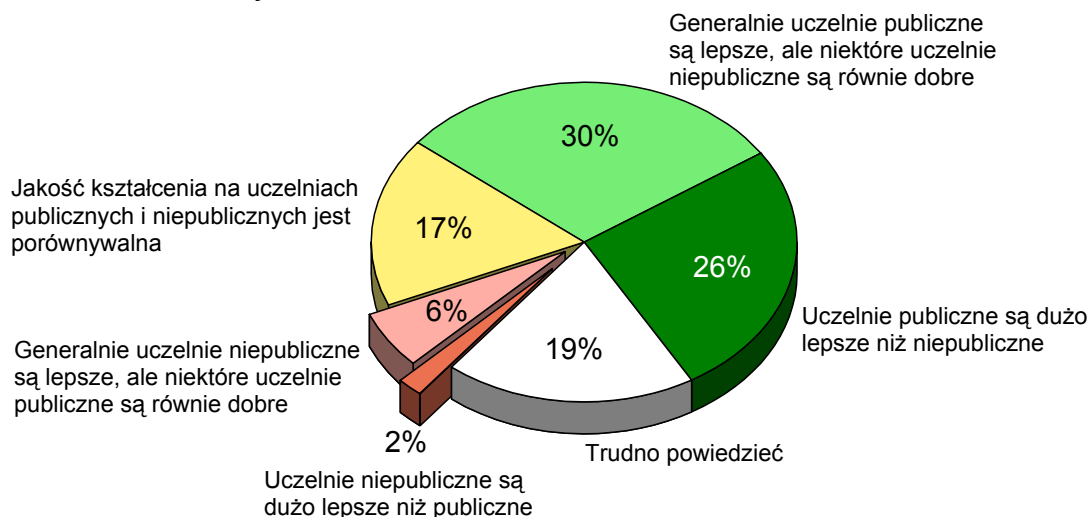
RYS. 2. JAK PAN(I) OCENIA, CZY W PORÓWNANIU Z INNYMI PAŃSTWAMI UNII EUROPEJSKIEJ JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA NA POLSKICH UCZELNIACH JEST:

O wyższości uczelni zagranicznych najczęściej przekonani są młodzi respondenci – od 18 do 24 roku życia (27%). Ze względu na ich wiek należy brać pod uwagę, że opinie te mogą wpłynąć na ich zachowania i wybory co do drogi kształcenia. Od wejścia naszego kraju do Unii Europejskiej studiowanie w innych państwach Unii jest dla polskich obywateli łatwiejsze. Polskie uczelnie mogą zatem stanąć w obliczu konkurencji ze strony zagranicznych uniwersytetów nie tylko w rankingach, ale również w walce o studentów.

W Polsce większą renomą cieszą się uczelnie publiczne – 56% badanych ocenia, że pod względem jakości kształcenia są lepsze niż prywatne. Co szósty respondent (17%) sądzi, że jakość kształcenia na uczelniach publicznych i niepublicznych jest porównywalna. Natomiast co dwunasty (8%) wyżej ceni uczelnie prywatne.

RYS. 3. JAK PAN(I) OCENIA UCZELNIE PUBLICZNE I NIEPUBLICZNE W POLSCE POD WZGLĘDEM JAKOŚCI KSZTAŁCENIA?

Uczelnie publiczne cieszą się szczególnym uznaniem wśród osób o najwyższych dochodach *per capita* (75%), legitymujących się wyższym wykształceniem (74%), mieszkańców największych miast (72%) oraz uczniów i studentów (72%).

AKCEPTACJA RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Wśród Polaków dominuje przekonanie, że środki na utrzymanie instytucji naukowych powinny pochodzić z budżetu państwa (89%). Prawie powszechna jest również zgoda na pozyskiwanie pieniędzy od firm prywatnych, które miałyby z tego korzyści, np. dostęp do wyników badań (78%), a także z działalności gospodarczej instytucji naukowych (76%). W porównaniu z rokiem 2008 opinie na temat źródeł finansowania wyższych uczelni zmieniły się tylko nieznacznie.

Dużo mniejszym poparciem cieszy się pomysł utrzymywania instytucji badawczych, w tym wyższych uczelni, z opłat za studia ponoszonych przez studentów. Ponad połowa badanych (53%) akceptuje *status quo*, czyli opłaty za studia wieczorowe i zaoczne, ale tylko jedna trzecia (33%) zgadza się na opłaty również za studia dzienne.

Tabela 6

Czy instytucje naukowe w Polsce (np. wyższe uczelnie, instytuty badawcze) powinny być finansowane:	Odsetki odpowiedzi twierdzących według terminów badań	
	2008	2011
– z budżetu państwa	92	89
– z pieniędzy od firm prywatnych, które miałyby z tego korzyści (np. dostęp do wyników badań, możliwość zatrudnienia dobrze wykształconych absolwentów)	80	78
– z działalności gospodarczej prowadzonej przez instytucje naukowe	76	76
– z opłat za studia wieczorowe i zaoczne ponoszonych przez studentów	34*	53
– z opłat za studia wszelkiego rodzaju, również studia dzienne, ponoszonych przez studentów		33

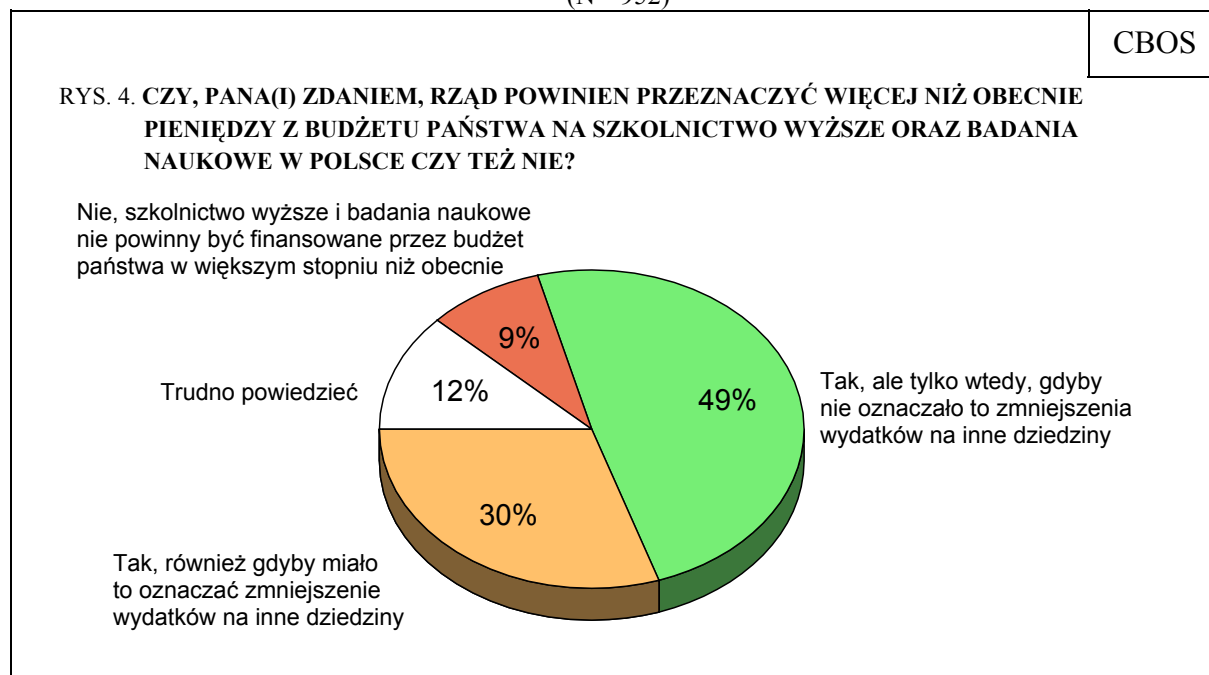
* W 2008 roku opłaty ponoszone przez studentów wieczorowych i zaocznych nie były wyróżnione; kategoria brzmiała „z opłat za studia ponoszonych przez studentów”

W kwestii finansowania szkolnictwa wyższego w większości przypadków opinie studentów oraz niedawnych absolwentów wyższych uczelni nie różnią się od poglądów tych, którzy nie studiuja, ale mają studentów wśród bliskich, oraz pozostałych badanych. Opinie na temat źródeł finansowania nauki i szkolnictwa wyższego z budżetu państwa nie są też znacząco zróżnicowane społecznie. Różnice opinii zaznaczają się jednak w kwestii utrzymywania instytutów badawczych i wyższych uczelni z opłat za studia ponoszonych przez studentów. Do tego pomysłu najbardziej krytycznie odnoszą się badani w wieku 18–24

lata (42% sprzeciwia się opłatom za studia wieczorowe i zaoczne, 61% opłatom za wszelkiego rodzaju studia). Mieszkańcy największych miast najczęściej akceptują pomysł pozyskiwania pieniędzy na działalność wyższych uczelni z opłat za studia niestacjonarne (64%), ale nie różnią się od innych w opiniach na temat opłat za studia wszelkiego rodzaju studia, także dzienne. Warto zwrócić uwagę na postawy kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem wobec opłat za studia. Badani z tej grupy społeczno-zawodowej w większości popierają opłaty za studia wieczorowe i zaoczne (69%), ale też najczęściej krytykują opłaty za studia wszelkiego rodzaju, również dzienne (66%) – zob. tabele aneksowe.

Ankietowani, którzy nie są przeciwni finansowaniu nauki i szkolnictwa wyższego z budżetu państwa, w zdecydowanej większości (79%) twierdzą, że nakłady na ten cel powinny zostać zwiększone, z tym że połowa (49%) sądzi, iż taki wzrost nie powinien nastąpić kosztem wydatków na inne dziedziny, prawie jedna trzecia zaś (30%) chciałaby, żeby rząd przeznaczył więcej pieniędzy na naukę, w tym wyższe uczelnie, nawet gdyby oznaczało to zmniejszenie innych wydatków. Co jedenasty (9%) jest zdania, że środki przekazywane z budżetu są wystarczające. Fakt studiowania obecnie lub w ostatnich pięciu latach nie wpływa znacząco na opinie w tej sprawie.

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE NIE SĄ PRZECIWNE FINANSOWANIU SZKOLNICTWA WYŻSZEGO Z BUDŻETU PAŃSTWA
(N = 952)

Mimo że pytanie to zadawaliśmy również w 2008 roku, nie możemy bezpośrednio zestawić wyników, ponieważ wówczas odpowiadali na nie wszyscy respondenci, a obecnie wykluczono osoby, które stwierdziły, że uczelnie wyższe w ogóle nie powinny być finansowane z budżetu państwa. Mimo tej zmiany wyniki niewiele się różnią².

Polacy są zadowoleni z kondycji szkolnictwa wyższego w naszym kraju, w szczególności z poziomu nauczania. W tym względzie nie mają kompleksów, nawet jeśli porównują polskie wyższe uczelnie z zagranicznymi – w innych krajach Unii Europejskiej. Z krytyką najczęściej spotyka się niedopasowanie oferty uczelni do wymogów rynku pracy. Swoje niezadowolenie z tego stanu rzeczy oraz z podejścia do studentów szczególnie często wyrażają obecni i niedawni studenci.

W zakresie finansowania instytucji naukowych, w tym wyższych uczelni, utrzymuje się przekonanie, że środki powinny pochodzić z budżetu państwa, chociaż badani dopuszczają także wsparcie ze strony firm prywatnych i z własnej działalności gospodarczej szkół wyższych. Odpłatność za studia, przede wszystkim dzienne, nadal budzi wiele kontrowersji.

Opracowała
Katarzyna KOWALCZUK

² Zob. komunikat CBOS „Finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce”, maj 2008 (oprac. J. Szczepańska).

A N E K S

Tabela 1

		Jak Pan(i) ocenia stan szkolnictwa wyższego w Polsce?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		73	11	16	986
Płeć	Mężczyźni	73	13	14	469
	Kobiety	73	9	18	517
Wiek	18-24 lata	85	9	6	128
	25-34	75	14	11	193
	35-44	75	14	11	151
	45-54	76	9	16	171
	55-64	69	13	18	169
	65 lat i więcej	60	9	31	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	72	8	20	371
	Miasto do 20 tys.	73	8	19	129
	20-100 tys.	75	12	14	193
	101-500 tys.	73	15	12	163
	501 tys. i więcej mieszk.	72	19	10	129
Wykształcenie	Podstawowe	69	5	26	229
	Zasadnicze zawodowe	73	6	21	244
	Średnie	78	11	11	335
	Wyższe	69	26	5	176
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	65	30	5	100
	Średni personel, technicy	87	11	3	47
	Pracownicy adm.-biurowi	86	5	9	50
	Pracownicy usług	81	11	8	62
	Robotnicy wykwalifikowani	78	5	17	125
	Robotnicy niewykwalifik.	88	6	6	50
	Rolnicy	67	11	22	37
	Pracujący na własny rach.	83	6	11	46
Bierni zawodowo	Renciści	61	8	31	67
	Emeryci	60	12	28	206
	Uczniowie i studenci	84	9	6	72
	Bezrobotni	70	13	16	71
	Gospodynie domowe i inni	77	5	18	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	72	17	10	162
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	81	14	5	65
	sekt. prywat. poza rolnict.	81	9	10	220
	prywatnym gosp. rolnym	80	7	13	30
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	77	7	15	174
	501-750	68	9	23	120
	751-1000	74	10	17	177
	1001-1500	80	10	9	165
	Powyżej 1500 zł	70	20	10	154
Ocena własnych war. mater.	Źłe	63	12	25	152
	Średnie	71	9	20	421
	Dobre	79	13	8	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	59	18	24	49
	Raz w tygodniu	74	8	18	468
	1-2 razy w miesiącu	71	14	16	136
	Kilka razy w roku	72	15	13	226
	W ogóle nie uczestniczy	77	12	11	106
Poglądy polityczne	Lewica	81	12	6	148
	Centrum	77	11	12	345
	Prawica	69	14	16	318
	Trudno powiedzieć	64	5	31	175

Tabela 2

		Jak Pan(i) ocenia, czy w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej jakość kształcenia na polskich uczelniach jest:				Liczba osób
		wyższa	porównywalna	niższa	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		30	39	15	16	984
Płeć	Mężczyźni	26	46	17	11	468
	Kobiety	33	33	13	20	516
Wiek	18-24 lata	26	41	27	7	129
	25-34	29	44	16	10	193
	35-44	38	40	14	8	150
	45-54	26	45	12	17	171
	55-64	33	41	12	13	168
	65 lat i więcej	28	25	12	35	174
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	37	16	20	370
	Miasto do 20 tys.	31	40	13	15	129
	20-100 tys.	37	37	12	14	192
	101-500 tys.	34	41	15	11	163
	501 tys. i więcej mieszk.	24	48	18	11	129
Wykształcenie	Podstawowe	21	34	16	29	230
	Zasadnicze zawodowe	31	37	13	19	242
	Średnie	37	38	14	11	335
	Wyższe	26	53	17	3	176
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	59	12	1	100
	Średni personel, technicy	47	35	10	9	47
	Pracownicy adm.-biurowi	37	43	9	11	50
	Pracownicy usług	28	38	25	10	60
	Robotnicy wykwalifikowani	32	42	16	10	125
	Robotnicy niewykwalifik.	34	38	11	17	50
	Rolnicy	18	40	21	21	37
	Pracujący na własny rach.	34	37	17	13	46
Bierni zawodowo	Renciści	24	31	14	30	67
	Emeryci	29	33	12	27	205
	Uczniowie i studenci	27	50	16	7	73
	Bezrobotni	26	32	22	20	71
	Gospodynie domowe i inni	31	34	20	15	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	40	14	12	161
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	49	7	1	65
	sekt. prywat. poza rolnict.	30	46	16	9	219
	prywatnym gosp. rolnym	30	34	20	16	30
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	31	34	17	18	174
	501-750	31	35	15	20	120
	751-1000	30	43	11	16	176
	1001-1500	36	40	13	11	164
	Powyżej 1500 zł	30	46	16	7	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	32	16	25	150
	Średnie	31	39	12	18	422
	Dobre	30	42	18	10	411
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	22	14	26	49
	Raz w tygodniu	30	39	13	18	467
	1-2 razy w miesiącu	26	39	18	16	136
	Kilka razy w roku	29	42	18	11	226
	W ogóle nie uczestniczy	34	42	12	11	106
Poglądy polityczne	Lewica	29	47	17	8	146
	Centrum	32	43	14	11	345
	Prawica	34	40	15	12	317
	Trudno powiedzieć	20	26	17	38	175

Tabela 3

		Jak Pan(i) ocenia uczelnie publiczne i niepubliczne w Polsce pod względem jakości kształcenia?				Liczba osób
		Uczelnie publiczne są lepsze	Jakość kształcenia na uczelniach publicznych i niepublicznych jest porównywalna	Uczelnie niepubliczne są lepsze	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		56	17	8	19	986
Płeć	Mężczyźni	57	17	8	18	470
	Kobiety	55	16	8	20	516
Wiek	18-24 lata	66	15	13	6	129
	25-34	56	22	8	13	193
	35-44	58	17	12	13	151
	45-54	55	20	5	20	171
	55-64	59	15	5	21	168
	65 lat i więcej	45	8	7	39	174
Miejsce zamieszkania	Wieś	51	18	6	25	372
	Miasto do 20 tys.	50	14	13	23	129
	20-100 tys.	55	20	9	17	193
	101-500 tys.	62	16	7	15	163
	501 tys. i więcej mieszk.	72	10	10	9	129
Wykształcenie	Podstawowe	42	13	10	35	230
	Zasadnicze zawodowe	52	15	8	25	243
	Średnie	59	20	8	13	336
	Wyższe	74	16	5	4	176
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	20	7	4	100
	Średni personel, technicy	70	16	7	7	47
	Pracownicy adm.-biurowi	64	22	4	10	50
	Pracownicy usług	57	21	7	14	62
	Robotnicy wykwalifikowani	50	21	10	19	125
	Robotnicy niewykwalifik.	42	17	13	28	50
	Rolnicy	53	13	9	25	37
	Pracujący na własny rach.	61	22	4	13	46
Bierni zawodowo	Renciści	34	13	11	42	67
	Emeryci	51	13	6	31	205
	Uczniowie i studenci	72	16	6	5	73
	Bezrobotni	52	14	13	22	71
	Gospodynie domowe i inni	66	10	11	13	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	64	23	5	8	162
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	69	19	7	5	65
	sekt. pryw. poza rolnict.	53	20	9	18	220
	prywatnym gosp. rolnym	53	16	14	17	30
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	48	18	9	25	174
	501-750	53	16	6	25	120
	751-1000	47	20	9	24	177
	1001-1500	58	17	8	16	165
	Powyżej 1500 zł	75	14	6	5	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	48	12	7	34	151
	Średnie	54	16	8	22	423
	Dobre	61	19	8	11	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	12	9	32	49
	Raz w tygodniu	54	17	7	22	467
	1-2 razy w miesiącu	58	13	8	20	136
	Kilka razy w roku	59	16	10	15	227
	W ogóle nie uczestniczy	62	19	7	12	106
Poglądy polityczne	Lewica	67	14	8	11	148
	Centrum	59	18	9	14	345
	Prawica	59	17	7	16	319
	Trudno powiedzieć	35	14	8	43	175

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, instytucje naukowe w Polsce powinny być finansowane z budżetu państwa?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		89	4	7	988
Płeć	Mężczyźni	89	5	6	471
	Kobiety	89	3	8	517
Wiek	18-24 lata	94	4	2	129
	25-34	91	5	4	193
	35-44	90	4	6	151
	45-54	92	2	6	171
	55-64	89	4	8	169
	65 lat i więcej	80	5	15	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	87	4	8	372
	Miasto do 20 tys.	91	3	6	129
	20-100 tys.	90	3	8	193
	101-500 tys.	90	3	7	164
	501 tys. i więcej mieszk.	90	6	4	129
Wykształcenie	Podstawowe	82	4	13	232
	Zasadnicze zawodowe	88	2	10	244
	Średnie	92	4	4	335
	Wyższe	93	5	2	176
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	93	7		100
	Średni personel, technicy	89	5	7	47
	Pracownicy adm.-biurowi	98		2	50
	Pracownicy usług	86	9	5	62
	Robotnicy wykwalifikowani	92	3	5	125
	Robotnicy niewykwalifik.	84	2	14	51
	Rolnicy	88	4	8	37
	Pracujący na własny rach.	94	2	4	46
Bierni zawodowo	Renciści	83	2	15	67
	Emeryci	83	5	12	206
	Uczniowie i studenci	95	3	2	73
	Bezrobotni	90		10	71
	Gospodynie domowe i inni	93	5	2	54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	91	4	5	162
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	93	6	1	65
	sekt. pryw. poza rolnict.	91	4	5	220
	prywatnym gosp. rolnym	100			30
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	88	2	10	174
	501-750	89	2	9	120
	751-1000	87	5	7	179
	1001-1500	92	1	6	165
	Powyżej 1500 zł	90	6	3	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	82	4	14	154
	Średnie	92	2	7	423
	Dobre	89	6	5	412
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	89	5	6	49
	Raz w tygodniu	88	3	9	470
	1-2 razy w miesiącu	87	4	9	136
	Kilka razy w roku	92	3	5	227
	W ogóle nie uczestniczy	91	6	3	106
Poglądy polityczne	Lewica	92	4	4	148
	Centrum	91	4	5	344
	Prawica	91	4	5	319
	Trudno powiedzieć	78	4	18	178

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, instytucje naukowe w Polsce powinny być finansowane z opłat za studia wieczorowe i zaoczne ponoszonych przez studentów?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		53	33	14	989
Płeć	Mężczyźni	57	32	11	471
	Kobiety	50	34	16	518
Wiek	18-24 lata	54	42	4	129
	25-34	63	31	6	193
	35-44	59	29	12	151
	45-54	53	33	14	171
	55-64	51	33	17	169
	65 lat i więcej	40	33	27	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	56	31	14	372
	Miasto do 20 tys.	56	32	12	129
	20-100 tys.	44	41	14	193
	101-500 tys.	49	37	15	165
	501 tys. i więcej mieszk.	64	24	12	129
Wykształcenie	Podstawowe	45	34	21	232
	Zasadnicze zawodowe	52	33	15	244
	Średnie	54	35	11	336
	Wyższe	63	30	8	176
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	25	5	100
	Średni personel, technicy	49	40	10	47
	Pracownicy adm.-biurowi	61	28	11	50
	Pracownicy usług	50	39	11	62
	Robotnicy wykwalifikowani	54	35	11	125
	Robotnicy niewykwalifik.	58	31	11	51
	Rolnicy	53	31	16	37
	Pracujący na własny rach.	61	30	8	46
Bierni zawodowo	Renciści	39	37	24	67
	Emeryci	46	31	24	206
	Uczniowie i studenci	56	40	4	73
	Bezrobotni	51	38	11	71
	Gospodynie domowe i inni	58	29	13	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	62	28	9	162
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	48	39	13	65
	sekt. pryw. poza rolnict.	57	34	9	220
	prywatnym gosp. rolnym	80	14	6	30
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	56	33	11	174
	501-750	47	36	17	120
	751-1000	53	30	17	179
	1001-1500	57	31	12	165
	Powyżej 1500 zł	56	33	11	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	43	34	23	154
	Średnie	50	37	14	423
	Dobre	61	30	10	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	27	13	49
	Raz w tygodniu	53	32	15	470
	1-2 razy w miesiącu	49	35	16	136
	Kilka razy w roku	54	34	12	228
	W ogóle nie uczestniczy	52	41	7	106
Poglądy polityczne	Lewica	59	35	6	148
	Centrum	53	35	12	345
	Prawica	58	29	13	319
	Trudno powiedzieć	41	36	24	178

Tabela 6

		Czy, Pana(i) zdaniem, instytucje naukowe w Polsce powinny być finansowane z opłat za studia wszelkiego rodzaju, również studia dzienne, ponoszonych przez studentów?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		33	53	13	988
Płeć	Mężczyźni	37	52	11	470
	Kobiety	30	55	15	518
Wiek	18-24 lata	35	61	4	128
	25-34	34	57	9	193
	35-44	37	54	8	151
	45-54	37	48	15	171
	55-64	32	54	14	169
	65 lat i więcej	27	48	26	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	49	15	371
	Miasto do 20 tys.	40	50	11	129
	20-100 tys.	24	61	16	193
	101-500 tys.	30	58	12	165
	501 tys. i więcej mieszk.	37	54	9	129
Wykształcenie	Podstawowe	34	45	20	231
	Zasadnicze zawodowe	34	50	16	244
	Średnie	32	57	10	336
	Wyższe	34	61	6	176
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	30	66	3	100
	Średni personel, technicy	38	56	6	47
	Pracownicy adm.-biurowi	35	50	15	50
	Pracownicy usług	36	53	12	62
	Robotnicy wykwalifikowani	37	52	11	125
	Robotnicy niewykwalifik.	31	57	12	51
	Rolnicy	26	61	12	37
	Pracujący na własny rach.	35	53	11	46
Bierni zawodowo	Renciści	23	49	28	67
	Emeryci	28	50	21	206
	Uczniowie i studenci	34	64	3	72
	Bezrobotni	42	43	14	71
	Gospodynie domowe i inni	49	41	10	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	37	56	7	162
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	29	59	12	65
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	58	8	220
	prywatnym gosp. rolnym	45	52	3	30
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	41	48	11	174
	501-750	24	60	16	120
	751-1000	35	48	17	179
	1001-1500	27	60	13	165
	Powyżej 1500 zł	36	58	6	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	48	21	154
	Średnie	33	53	14	422
	Dobre	35	55	10	413
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	51	14	49
	Raz w tygodniu	36	50	14	470
	1-2 razy w miesiącu	26	57	17	136
	Kilka razy w roku	32	57	11	227
	W ogóle nie uczestniczy	34	55	11	106
Poglądy polityczne	Lewica	31	63	6	148
	Centrum	34	54	12	345
	Prawica	36	51	13	319
	Trudno powiedzieć	29	49	22	177